

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

معاونت آموزش

مدیریت امتحانات

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۸

پاسخنامه

پایه :	۶	موضوع :	علوم قرآن
تاریخ :	۸۸/۳/۳۱	ساعت :	۸

نام کتاب: مختصر التمهید (کتاب عربی)

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. کدام گزینه معنای لغوی وحی می‌باشد؟ د ۱۷

ا. اعلام سریع خفی ☐

ب. سخن گفتن با ترس و اضطراب ☐

ج. اشاره کردن با رمز و ایما ☐

د. نزول شیء و هبوط آن از عالم بالا ☒

۲. کدام گزینه در مورد تصریح قرآن به آغاز نزولش صحیح است؟ ج ۲۸

ا. شب ۲۷ ماه رجب ☐

ب. شبهای ۲۱ و ۲۳ شبهای قدر ☐

ج. شب قدر در ماه مبارک رمضان المبارک ☒

د. شب قدر ۱۹ و ۲۱ و ۲۳ رمضان المبارک ☐

۳. بر اساس روایت «ما فی القرآن آیه الآ ولها ظهر و بطن» کدام گزینه صحیح است؟ د ۵۱

ا. بطن همان مورد نزول آیه است و ظهر تأویل آن ☐

ب. ظهر تأویل و بطن همان تنزیل است ☐

ج. ظهر تفسیر و بطن همان شأن است ☐

د. ظهر همان مورد نزول آیه است و بطن تأویل آن ☒

۴. آیه شریفه «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ» چه چیزی را تضمین نموده است؟ ا ۱۹۱

ا. بقاء قرآن و سلامت آن از گرد آفات ☒

ب. اعجاز قرآن و سلامت در طی نسلهای آینده ☐

ج. تدرجی بودن نزول قرآن در طی سالهای آینده ☐

د. تواتر قرآن و حفظ آن در طی حوادث ☐

تشریحی:

۱. وحی در قرآن به چند معنا به کار رفته است؟ کدام یک شاخصه نبوت است؟ ۱۷

به چهار معنا بکار رفته: ۱. اشاره پنهانی. ۲. هدایت غریزی. ۳. الهام سروش غیبی. ۴. وحی رسالی.

- وحی رسالی

۲. چهار دلیل از ادله عدم تحریف قرآن را نام ببرید. ۱۸۷

۱. بداهت عقل. ۲. ضرورت تواتر قرآن. ۳. اعجاز قرآن. ۴. آیه حفظ. ۵. نفی باطل از قرآن. ۶. روایات عرضه بر کتاب الله. ۷. روایات اهل بیت(ع).

۳. شأن نزول و سبب نزول را تعریف کنید. چه نسبتی بین این دو مفهوم است؟ ۵۱ فنی

شأن نزول: هرگاه به مناسبت جریانی درباره شخص یا حادثه‌ای - خواه در گذشته، حال و یا آینده، یا درباره فرض احکام، آیه یا آیاتی نازل شود، همه این موارد را شأن نزول آن آیات می‌گویند. اما سبب نزول، حادثه یا پیشامدی است که متعاقب آن، آیه یا آیاتی نازل شده است، به عبارت دیگر آن پیشامد باعث و موجب نزول گردیده است لذا شأن نزول اعم از سبب نزول است.

۴. روش زید بن ثابت را در جمع‌آوری قرآن توضیح دهید. ۶۶

لا يقبل من واحد شيئاً حتى يأتي بشاهدين يشهدان بصحة ما عنده من القرآن.

۵. نقطه‌گذاری و حرکت‌گذاری در قرآن کریم، به ترتیب توسط چه کسانی انجام شد؟ چرا حروف و کلمات، علامت‌گذاری

شدند؟ ۷۹

اول حرکت و علامتگذاری صورت گرفت؛ آنهم توسط ابوالأسود دؤلی و نقطه‌گذاری توسط شاگردانش نصر بن عاصم و یحیی بن یعمر. و علت تصمیم بر علامتگذاری و حرکت حروف و کلمات این بود که مهاجرین زیادی که بیگانه از لغت عربی بودند وارد سرزمینهای اسلامی شدند لذا ایجاب می‌نمود علاماتی وضع گردد که ایمن گرداند آنها را از خطا در لحن و قرائت قرآن.

۶. چهار تن از قراء هفتگانه را نام ببرید. امروزه کدام قرائت در بین مسلمانان متداول است؟ ۱۴۷-۱۴۹

ابن عامر، ابن کثیر، عاصم، ابوعمر، حمزه، نافع، کسائی.

در بین مسلمانان قرائت عاصم به روایت حفص، یعنی قرائت حفص از عاصم متداول است.

۷. نسخ در اصطلاح را تعریف کنید و تفاوت آن با بداء را بنویسید. ۱۵۳

برداشته شدن حکم سابق - که بر حسب ظاهر دائمی بوده - با تشریع حکم جدید (لاحق) به هر گونه ای که، حکم جدید جایگزین حکم سابق گردد و امکان جمع میان هر دو نباشد.

۸. محکم و متشابه در اصطلاح به چه معناست؟ ۱۶۷-۱۶۹

به هر سخن و گفتاری که رسا و شبهه‌ناپذیر باشد محکم گویند یعنی مستحکم و خلل‌ناپذیر، و به کلام یا کرداری که ظاهر آن نارسا و مبهم باشد و مخاطب را دچار شبهه و اشتباه کند متشابه گویند زیرا ظاهر آن کلام گویای مراد واقعی‌اش نیست و افراد در برخورد با آن دچار اشتباه می‌شوند.

۹. با توجه به آیه {وما يعلم تأويله الا الله والراسخون في العلم يقولون آمنا به كل من عند ربنا} راسخون چه کسانی هستند؟ (طبق نظر

مصنف) «يقولون آمنا به» در چه موضعی قرار دارد؟ ۱۷۴

راسخون در علم، علمای راستین هستند کسانی که احکام و موازین شرع را بخوبی آگاهند اعم از پیامبران - ائمه و ... که قادر به استنباط و استخراج حقایق به صحیح‌ترین وجه می‌باشند. يقولون آمنا به ... در موضع نصب و حال است برای راسخون.

اول الراسخين في العلم هو رسول الله (ص) ثم باب مدينة علمه أمير المؤمنين (ع) والأوصياء من بعده (صلوات الله عليهم اجمعين) ۱۷۷